

Premier Kanady chce wymusić na Kościele przeprosiny

7 czerwca 2021

W niedzielę zburzono pomnik Egertona Ryersona na kampusie Uniwersytetu Ryerson. Nie wiadomo, kto obalił posąg ani kiedy doszło do incydentu. Zdjęcia i wideo ze sceny przedstawiały posąg leżący na ziemi pod cokołem, pokryty flagą i graffiti.

Policja w Toronto poinformowała, że jest świadoma incydentu i twierdzi, że uważa, iż pomnik został zburzony po protestach w centrum miasta. Statua została zdewastowana na początku tego tygodnia i została pokryta czerwoną farbą i graffiti z napisem „pokaż światu, ilu z nas zamordowałeś”, „wykop ich”. W ostatnich latach grupy aktywistów, studenci i wykładowcy domagali się usunięcia pomnika.

Egerton Ryerson był jednym z architektów kanadyjskiego systemu szkół rezydencyjnych, który dążył do asymilacji rdzennych dzieci z kulturą kanadyjską.

Ryerson University mierzył się z tym problemem w przeszłości. W 2010 roku uniwersytet opublikował oświadczenie, w którym stwierdzał, że chociaż Ryerson nie wdrażał ani nie nadzorował szkół rezydencyjnych, jego przekonania „częściowo wpłynęły na ustanowienie tego, co stało się z systemem rezydencyjnym”. Osiem lat później szkoła dodała tablicę informacyjną obok posągu.

Niedawno pojawiły się wezwania do zmiany nazwy Ryerson University, a szkolny wydział dziennikarstwa oświadczył 2 czerwca, że zmieni nazwy dwóch swoich publikacji przed nowym rokiem szkolnym, porzucając wszelkie odniesienia do człowieka, od którego imię nosi szkoła.

Tymczasem premier Justin Trudeau uważa, że Kościół katolicki powinien opublikować dane dotyczące szkół rezydenckich. Nawołuje przy tym katolików, by wywierali presję w tej sprawie na hierarchów kościelnych. Szkoła rezydencka w Kamloops, B.C., w pobliżu której odkryto szczątki około 215 dzieci z plemienia Tk'emlúps te Secwépemc, była prowadzona przez Kościół Katolicki w latach 1890–1969.

Władze Kościoła jak dotąd nie upubliczniły danych i statystyk związanych ze szkołą. Ponoć opór Kościoła blokuje wysiłki związane z identyfikacją szczątków dzieci. „Wciąż widzimy opór Kościoła”, mówił Trudeau. „Myślę, że teraz nadszedł naprawdę ważny moment dla wszystkich, zwłaszcza dla katolików, by zwrócić się do swoich lokalnych parafii, do biskupów i kardynałów, i powiedzieć wyraźnie, czego oczekujemy – żeby Kościół wystąpił i wziął odpowiedzialność za swój udział w tym wszystkim”. Wśród rekomendacji zawartych w raporcie komisji ds. prawdy i pojednania jest uzyskanie formalnych przeprosin od papieża.

Rząd federalny też jednak był oskarżany o niechęć do publikacji swoich danych archiwalnych dotyczących systemu szkół rezydenckich. W 2000 roku Ottawa wygrała sprawę w ontaryjskim sądzie najwyższym, co uniemożliwiło przygotowanie raportów statystycznych zawierających skargi na nadużycia w szkołach rezydenckich i bezpośrednio przekazane innych danych do Narodowego Centrum Prawdy i Pojednania. Ponadto w 2017 roku sąd najwyższy Kanady zawyrokował, że tysiące dokumentów świadczących o nadużyciach w szkołach rezydenckich powinny zostać zniszczone.

Kanada posiada archiwa związane ze szkołami rezydenckimi, ale rząd federalny podpisał umowy prawne, które uniemożliwiają publikację części z nich bez zgody Kościoła. Teraz Trudeau mówi, że w przypadku, gdy naciski Kanadyjczyków na Kościół nie wystarczą, rząd podejmie działania prawne. Zaznaczył jednak,

że ma nadzieję, iż przywódcy religijni sami zrozumieją powagę sytuacji.

Kościół katolicki nie przeproszał oficjalnie i nie publikował obszernych danych o szkołach rezydenckich, ale niektóre Kościoły bezpośrednio wypowiadały się w sprawie wiadomości z Kamloops. „Wszyscy poszukujemy prawdy i to tragiczne odkrycie daje nam kolejną możliwość do tego, by nauczyć się czegoś więcej o jednym z najciemniejszych okresów naszej historii i o tej bolesnej drodze, którą przebyło tylu naszych braci i siostr wywodzących się z ludności rdzennej”, napisał kardynał Thomas Collins.

Ks. Raymond J. de Souza zauważa, że sugerowanie, jakoby Kościół katolicki nie przeprosił za szkoły rezydenckie, jest historycznie niepoprawne. De Souza przypomina, że wszystkie diecezje i zakony, które były zaangażowane w prowadzenie szkół rezydenckich, przeprosiły kilka dekad temu i ponowiły te przeprosiny w ostatnich dniach. Píše, że Kościół katolicki w działalność związaną z pojednaniem jest zaangażowany od ponad 30 lat. Gdy tylko sprawa szkół została upubliczniona, w 1991 roku, Kościół szczerze przeprosił i podkreślił, że chce uczestniczyć w gojeniu ran. Słowa przeprosin były cytowane w dokumentach składanych przez kanadyjskich biskupów w 1995 roku przed komisją ds. ludności rdzennej, ponad 10 lat przed powołaniem komisji ds. prawdy i pojednania (Truth and Reconciliation Commission – TRC).

Przeprosiny w 1991 roku wystosowały też zakony, które prowadziły szkoły rezydenckie. Wśród nich byli również Oblaci Maryi Niepokalanej, którzy prowadzili szkołę rezydencką w Kamloops. Ich szczegółowe przeprosiny z 1991 roku liczyły 4 strony. Czytamy w tym dokumencie: „Przepraszamy za swój udział w tym kulturowym, etnicznym, językowym i religijnym imperializmie, który był częścią mentalności Europejczyków, którzy po raz pierwszy zetknęli się z ludnością rdzenną, i który potem nieustannie był obecny w sposobie traktowania ludności rdzennej przez cywilny rząd i kościoły”.

De Souza przypomina, że w Kanadzie nie ma Kościoła Katolickiego, na czele którego stałby jeden lider. Kanada jest podzielona na około 70 diecezji i każda ma swojego biskupa. do tego działają zakony, np. jezuici czy oblaci, które również uczestniczyły w przeprosinach w 1991 roku. Potem po opublikowaniu raportu TRC odbyły się setki spotkań zorganizowanych przez instytucje chrześcijańskie – katolickie i inne. Dlatego jeśli ktoś twierdzi, że „kanadyjski Kościół Katolicki” nigdy nie przeprosił za szkoły rezydenckie, to nie rozumie struktury Kościoła. Wszystkie diecezje, zakony i stowarzyszenia biskupów już to zrobiły.

Jeśli chodzi o Stolicę Apostolską, to w 2009 roku papież Benedykt XVI przyjął w Watykanie delegację z Kanady, na czele której stał Phil Fontaine, były szef Assembly of First Nations. Mówiono wówczas, że to ostatnia część prawie 20-letniego procesu pojednania, która go zamyka. TRC nie była jednak zadowolona z takiego zakończenia. Zdaniem komisji to papież Benedykt XVI powinien w ciągu roku przylecieć do Kanady i przeprosić raz jeszcze.

Autorstwo: Andrzej Kumor, Katarzyna Nowosielska

Źródło: Goniec.net [\[1\]](#) [\[2\]](#)